

ИЗЛАЗЯ ВСЪКИ ПОНДЪЛНИКЪ.

Подписванията за ДЕНЬ биватъ годишни и ще са предплащатъ. Тѣ захвататъ при влизането на всякъ мѣсецъ. Годишнината за на всѣкъ въ Турската Дарикана е четири (4) сребърни меджидиета, а за на всѣкъ отъ държавата и отъ частни турски лица. За отговорни за стойността на вѣстоветъ, за които сѣ тѣ поржчале. За вѣсти и за други важни коммунікация, ще са плаща по 3 гр. на реда.

Писма, статии, дописки и всичко що са отнася до уредничеството и до управлението на ДЕНЬ, ще са испраца на право до Ступангана на Спаса. Язотъ: П. И. Карагѣзова, въ Цариградъ на Асма-атъ. Частни писка, никакъ не са приематъ. — Испрашанитъ за обнародване писма или други ржкописи, били тѣ обнародвани или не, не са връщатъ назадъ.

НАШЕТО СТОЕНІЕ.

VI

Жененото духовенство.

Откакъ сѣ най стиснато сѣрдце расправихми за безотрадното състояние, въ което са намѣрватъ днесъ комахай всичкитъ членове на нашето високо духовенство, ний трѣбва да преминемъ върху оная частъ отъ духовенството, която е по-близо до насъ мирянитъ, бѣлицитъ, защото прави неосмѣненъ дѣлъ отъ обществото. Искामी да кажемъ дѣвѣ думи за жененото или инѣкъ за свѣтското духовенство, име което даваме на изпосвѣното или освещеніеството за да го различимъ отъ ония ужасни паразити, отъ ония кѣдни готовановци, отъ ония невѣжки скитници, които са наричатъ салугери и които претендируватъ не сѣ духовенство.

Но преди да преминемъ и да говоримъ за тѣхъ намъ е необходимо да отпразнимъ послѣднитъ си думи къмъ високото ни духовенство:

Нашата черкова, таквазъ каква е днесъ отци светии, е вереняла, расклатена и сѣкашъ побойла въ много части отъ своя организъмъ. Народа, който съставя тая черкова, който слѣдователно не е въ положение позавидно, очакваше йоще очаква отъ васъ да развиете дѣятелността на Кирила и Методия, абнегацията на Климента и Іансия, за да го исправите отъ оная отпадналостъ, въ която лѣжи тѣ много време. Той чакаше васъ а му помогнете. Вий можахте, и не сѣ йоще можете, да направите рамадни дѣла за икономическото, мѣственното и нравственното възвиганье на тоя испадналъ и въ тиня а йоще лежащи народъ. Но вий ерачите да погледнете сѣ истинно астирски очи върху неволитъ на оя народъ. Срамъ и укоръ вамъ!

Срамъ и укоръ вамъ, защото иммахте затѣпена съвѣсть, толкова гранитни гърди и толкова желѣзно сѣрдце за да не са поне смислите за дълбокитъ рани, които покриватъ народното тѣло. Срамъ и укоръ вамъ, че така противочовѣшки, а нѣ само противохристически, постѣпихте съ паството си, въ една малка епоха отъ владикуване! Хвала и честь само на васъ, които сте съвѣсѣмъ малцина и които, ако нѣ напълно, то поне колко-годе сѣ показате достойни да задържите високото положение, дѣто ви поставя службата ви! Остава да почакамы и другитъ! Остава да почакамы, та ако не ги видѣмъ да зематъ по-друга посока отъ тая въ която вървятъ днесъ, ако не ги видѣмъ самоотвържени работници за благоденствието на народа, ний ще бѣдемъ принудени да издадемъ изобличителния гласъ на общество-то публично, гласно!

* *

За нашето женено духовенство, което ни придружава презъ всичкитъ стѣпки на нашия животъ, което слѣдователно може по положението си да бѣде първия и най-важенъ *народенъ учителъ*, ний не знаемъ нищичко, съ което бихми го похвалили. Нашия попъ, изобщо като говоримъ, е попъ само за това защото сѣ го направили попъ, а не чехларъ, ковачъ или търговецъ. Той е попъ, защото е билъ дълженъ нѣкому чорбаджию, а чорбаджията за да не загуби това що има да зема отъ единъ несъстоятеленъ и често некаджренъ злощастникъ и невѣжъ, опопва го чрезъ голѣмата тежина на своя металъ или авторитетъ, тежина която е по влиятелна и отъ самитъ достоинства и способности. Попството е станжло толкова унижено, сваленно и дору осквернено въ време на фенерския

деспотизмъ у насъ; това което наслѣдихми не сѣ е изменило и мѣчно може да са измѣни. Условиата на попекото никненье или на неговото развѣжданье, като не сѣ промѣнени, ний не можемъ да искамы променение и въ състава и въ естеството на разреда. То е цѣла истина. Поминѣка и положението на попа като не са усигорени, а сѣ оставени на произволъ или на безочливостъта въ просяньето и въ митканьето на «божиитъ служители», то никой уменъ и разуменъ не отива да стане свещеникъ. Каква стрѣвъ, каква примамка е имало свещенството унасъ до скоро? — Нѣ тѣзи ли, че пола е просенъ, който печели толкова повече, колкото повече умѣе да са скита, и колкото по корави очи има? Като гледа днесъ това нѣкой по-просветеничѣкъ Българинъ, комуто са ще да послужи народу си чрезъ тоя пѣтъ, отщѣва му са и попство и всичко. Каквото и да е неговото желанье, неговото самоотвержение, ний не сме да не знаемъ че въ днешнѣното време на първо мѣсто върви *самосъхранението*, че тогава желаньето да помогнемъ на ближнитъ си.

За това нашитъ попове, съ микроскопически исключения, сѣ единъ отъ други по оригинални екземпляри. За това всѣки единъ отъ тѣхъ разгледанъ въ своето положение ще ви истѣргне изъ устата усмивка, а изъ гърдите въздишка. За това, когато ви са разказва за поповетъ, вий ще чуετε, че единъ билъ глухъ, други слѣпъ, трети хромъ; че тоя не истѣрзвалъ никог, онзи често билъ налудничавъ, а трети просялъ по-масторски и отъ самитъ бѣломорски просяци.

Могатъ да са сторятъ за прекаленности казванитъ тукъ нѣща само на оногози, който е слѣпъ да види и глухъ да чуе що викатъ до-

писките изъ Българско, отправени до нашите вѣстници. «Че въ това не малко сѣ криви и новите ни владици, които испопиха дѣ да си слѣпи и хроми, казваше ни тия дни единъ приятелъ, то не ще ни дума. Но не е кабахатя само въ владицитѣ, има по единъ голѣмъ дозъ отъ погрѣшки и въ самото устройство на нашето общество и на нашата черкова. Ако на поповетѣ са плащаше както са плаща на даскалитѣ ни; ако и поповетѣ са плащали за по-качване на своите чинове, то на-вѣрно въ тѣхното съсловие щѣха да влѣзатъ и по-прокопосени хорица!»

До колко може да има право нашия приятелъ въ своето казване, ний не знаемъ; знаемъ само че въ всѣки случай това състояние на жененото духовенство има потребба и налѣжаща потребба отъ поправление.

Ний не сме отъ ония, които искатъ въ четири години да сме направили грамадни напредвания и улущения въ народа и въ черковата си. Ний знаемъ, че подобни нѣща искатъ десетки години. Между това, ний не можемъ да разберемъ какво ще каже да останемъ все на едно мѣсто и да са неопитвани за да направимъ каква годѣ стѣпка за едно подобряване на черковата си и на народа, който съставлява тая черкова. Или и тука има прѣчки, препятствия и спънки? Или и тука са е исправилъ нѣкои на срѣща ни съ своето: нон-поссумусъ (ясака!).

О, нѣ! никой не ни пречи да постѣшимъ на вътрѣшното прераждане на своето отечество, никой не ни вреди да земемъ радикални мѣрки за подобряване на жененото си духовенство. Мѣчна работа ли е да уредимъ при съществуващите вече нѣколко главни училища и по нѣкои разредъ отъ богословски науки, съ които би са занимавали желающитѣ да постѣпжтъ въ свещенически чинъ? Мѣчна работа ли е да са не попи никой, ако не знае онова което му е потребно за чина? Невъзможно ли е да са намалятъ поповетѣ дѣто ги има много, а колкото ги има да имъ са осигури положението и поминѣка? Тежко предприятие ли е; какви грамадни трудове са искатъ за да направимъ попското звание поне осигорено и охолно въ поминѣка си; да го очистимъ отъ просяшкия му занаятъ, който унижава високата служба, компромитира званъето и сваля предъ очитѣ на публиката самата вѣра?

ПО ОБЩЕСТВЕННАТА ИКОНОМИЯ.

I.

Потрѣбитѣ на човѣка.

Ступанина на хубавата оная къщичка съ толкова покѣщнина, за която ний видяхме да сѣ били потрѣбни едно многобройно число рѣцѣ, блънува нѣщо; но какво?

За опасноститѣ, отъ които е закриленъ ли? Нѣ. За лишенията, които отколѣ тегляше човѣка и които по-малко образованнитѣ народи притежаватъ йоще днесъ ли? Нѣ. Той блънува за доброчестинитѣ на по-горниия отъ него.

Тоя по-горенъ е честитъ! Въ два часа а често и въ по-малко време, той свършва дневнитѣ си работи, когато работника работи десетъ часа! Той отива, връща са, заповѣдва, качва са на пайтонъ, ходи на расходка колкото ще, отива на театра. Неговата жена е облѣчена въ богати премѣни, скроеви и опити по послѣдната мода; нейнитѣ блѣи рѣцѣ сѣ обивити въ лѣскави ганти (рѣкавички). Неговата къща блѣщи въ луксъ и салтанатъ и различни картини украсяватъ салонитѣ му.

«Каква е тая работа? говори небогатата ступанинъ. Азъ работя по цѣлъ денъ, отъ челото ми протичатъ ручейки потъ и азъ едвамъ прекарвамъ единъ животъ, а той прави такива разноски въ всѣки денъ, които би били достатъчни за прехранването на една челядь половинъ година най-малко. Азъ имамъ охота да са позавимамъ съ нѣкоя книжка и съ прочитъ на вѣстника, но като приходитѣ ми не позволяватъ да уголѣмявамъ разноскитѣ си, азъ съмъ принуденъ да са лишавамъ и отъ онова, което ми са рѣвне нѣ малко. Азъ имамъ инстинктивна любовь за всичко което е хубаво и велико, и моето положение не ми позволява да го удовлетвори. Какво ще каже това расходки вечерни, расходки празнични, за насъ, които едвамъ намѣрваме временце да си отдѣхнемъ отъ работа? Какво ще каже това соарета и балове, когато и въ сѣдѣнкитѣ си ний сме длѣжни да си намѣримъ работа? Азъ обичамъ женицата си, но азъ трѣбва да я гледамъ като работи и тя като мене. Нѣщо ми казва че само мѣжа трѣбва съ своята работа да запълни всѣки челядни нужди. Така става това у моя господаринъ и у всѣки чорбаджии: кога ще стане това и у мене? Азъ тѣрпѣмъ да гледамъ моята жена сиромашки облѣчена; тѣрпѣмъ като не можъ да й поднесъ освѣнъ остаткитѣ отъ моитѣ дни, нацѣрбяванията отъ моя животъ и трохитѣ отъ моето време: сърдцето ми говори че са обича инѣкъ, когато човѣкъ не е робъ на мѣчния поминѣкъ. Азъ обожавамъ моето момченце, но азъ са пукамъ отъ ядъ, когато си помисля, че освѣнъ нѣкое чудо, то ще остане като мене работникъ и съ пота на лицето си ще са храни. Азъ ще го испроводѣмъ наистинжъ въ училището на малкитѣ, но когато порасте за него главното училище е забранено, както е забранено и *патеримони* за магаретата. Нема ли кой да изнамѣри нѣкое средство, което би промѣнило всѣчко това? За какво служи гения на изнамѣрачитѣ? Кѣдъ е прогреса? Азъ бихъ са рѣшилъ да теглѣмъ презъ всѣкия си животъ, ако имамъ поне надѣждата, че ще

оставѣмъ това хлапе въ по-добро състояние отъ себе.»

Между това господарина, който не е продаденъ на чужди врата да служи, чорбаджията, който не приема платка а заплаща, прочутия челебия, около когото всѣчко капе въ изобилие, мислите ли че и той нема нужда отъ нищичко? Той има съ какво да удовлетвори прищѣвката на сто занаятчи, съ какво да избави живота на десетъ хиляди давени, които умиратъ отъ гладъ и жадъ, по неговитѣ потрѣби сѣ промѣнени ст неговото положение. Всѣки човѣкъ въ обществото има своитѣ потрѣби, които сѣ различни една отъ друга.

Вий си мислите че тоя богатшъ са себѣ си да са порадва, че има толкова имотъ? Нѣ: ако той са събужда, то е за да помисли за онова, което му липсва.

Човѣка е така сътворенъ щото отъ едно мѣсто като преминава на друго, той гледа точката дѣто е стигналъ като точка отъ дѣто трѣбва да трѣгне.

Ний зеамъ като намъ принадлежачи добринитѣ и притежанията, доставени намъ отъ сѣдбата и отъ работата, и ний бързамъ да мислимъ за други.

Единъ челебия нема толкова удоволствие кога са качи въ хубави кола съ четири коня, колкото азъ и ти кога си купимъ нови обуца за голитѣ крака.

Наистина директора на едно заведение не е за окайване като всѣквата му работа състои въ два часа. Но тия два часа дневна работа му биватъ ужасно дълги, толкова повече като грижата за работитѣ го преслѣдва презъ всѣкото друго време. Той тегли отъ неизвѣстността, която тежи върху нѣкои негови предприятия; той са стреми къмъ оная чаясъ, който ще замѣни напимѣръ тая една сложна, уморна и много мѣчна машина, съ нѣкой еднакво силенъ капиталъ, но простъ и който работи самичѣкъ.

Да кажемъ работата е свършена; директора на заведението става *боляринъ*, сиречъ такъвъ господаринъ който са излѣжава и чака да му дойде на готово всѣчко. Сега вий мислите, че той си е турилъ всѣчко наредъ и че неговитѣ нужди сѣ удовлетворени; то е право това което мислите вий за едновременнитѣ му потрѣби; но тутакси са пораждатъ други. Тоя човѣкъ като стѣпва въ едно по-високо положение съзира контраста между имотъ и въспитанѣто. Тамъ въ срѣдната, дѣто са намѣрва той, вижда хората по-учени, по-деликати, по-изнѣжени отъ него. Измежду лицата които сѣ са освободили отъ материалнитѣ потрѣби, заслугата държи първо мѣсто. А подобна заслуга липсва у болярина. Отъ кога то е зель да попрочетва това и онова, той съгледва всѣки денъ по нѣкой пробѣлъ въ своя духъ. Отъ кога то ходи въ салонитѣ дѣто са разговарятъ, той съзира че човѣцитѣ отъ неговото ново положение знаятъ повече и говорятъ по-добрѣ отъ него. Отъ кога то му са е представилъ случай да се вмѣси въ управлението на общественитѣ работи, той са увѣрва че и за тамъ трѣбва да са поучи, ако не иска да му са подсмиватъ и да му подсѣирватъ. На кѣсо да кажемъ, тоя богатшъ става много по-сиромашъ отъ колкото билъ нѣкога; защото подиръ материал

нитъ потрѣби, отъ които вече са не нужае, идватъ единъ полкъ отъ умственни и нравствени потрѣби, еднакво повелителни и деспотически и много помъжни да са удовлетворятъ. Той също ще припознае часоветъ на обезсърдчаността и той ще каже повече отъ единъ път като захвърля книгата: да бѣхъ поне увѣренъ, че синъ ми не ще бѣде толкова глупецъ, колкото мене!

Несвършваната върволица на нашитъ потрѣби, които ся раждатъ една отъ друга, съ натягване все повече и повече растащо, ни кара да вървиме все напредъ отъ прогресъ (усѣхъ) къмъ прогресъ, къмъ една ~~висока~~ ~~цѣль~~, която човѣчеството не ще постигне никога. Защото въ деня, когато не ще имаме нищо да осъвършенствуваме около себе си и въ себе си, ний не ще бѣдемъ вече човѣци, а богове.

Нека си го обадимъ ний сами и да са не отчайваме: земния животъ е тичанье безъ почивка и спирание за постиганье на нѣщо невъзможно. Но додѣто все отиваме напредъ, ний виждаме подъ нашитъ стѣпки да не растатъ полезнитъ блага, които съставятъ човѣческото наследство.

ПОГРѢШКИ ВЪ ОТХРАНАТА.

(Споредъ Шкода, чешки педагогъ,
съставилъ А. Т. Илиевъ.)

Опита отъ най-старото на дори до найновото време свидетелствува съ много примѣри, че човѣкъ твърдѣ лесно са маме въ своитѣ сѣждения и работи, и то повечето пъти за своя голѣма врѣда. Когато слѣдъ смъртта на папа Григория XIII, (който заповѣдалъ да са поправи календаря) трѣбаше да са избере новъ папа, и като не можли да са съгласятъ помежду си, кардиналитъ дали гласа си за недѣлгавия Монталто, който билъ прегърбенъ и едва са влѣчалъ на патерици, като са надѣвали че по никой начинъ не ще приеме папското достоинство; но когато избрани за папа кардиналъ Монталто изведнажъ хвърлил патеритѣ, исправилъ са и испѣлъ така силно пѣсенята: *Тебе Господа хвалимъ*, щото дори и прозорцитъ въ избирателната зала начнали да са люлѣятъ, и послѣ още 5 год. (1585—1590) билъ глава на католичката черква подъ име Сикстъ V: тогава познали кардиналитъ какъ може да са измами и такъзи единъ съборъ отъ хитри калугери. — Единъ таласъмъ плашилъ едно време царъ Иосифа и го принуждавалъ да напусне реформитѣ, които този благоразуменъ господарь искалъ да направи въ държавата си Австрия (до прѣди 100 г. имало и въ Европа таласъми, но сега току-речи не са намѣрватъ вече); този таласъмъ билъ сѣщия царски духовникъ и много били излѣгани тия, които вѣрвали тогава че билъ таласъмъ. — Фенерското съборище са надѣваше, че като прокълне Българитъ и ги нарѣче схизматици, тѣ ще са уплашатъ «ниции духомъ сущи» и изведнажъ пакъ ще влязатъ въ ярема; но Българитъ никакъ не зеха въ внимание тая съмирска и користолюбива цѣль анатема на Гърцитѣ, а постоиствуваха въ убѣжденията си, че сѣ пакъ си оставатъ православни: тога-

ва цѣлъ свѣтъ разбра, какъ страшно са измами въ смѣткитѣ си грѣцката патриаршия, заедно съ всичкитѣ най-мудри глави на наследниците на Сократа и Платона.

И ако хората толкова много са маматъ въ своитѣ работи, то тѣ са маматъ въ отхраната на дѣцата си повече отъ колкото си мислятъ. Това маманье винаги е било голѣмо; така щото Френския философъ Руссо, като съгледвалъ въ нѣколко години отгортъ тия погрѣшки по сичкитѣ классове на човѣческото общество, казалъ че не е малко чудо това, дѣто човѣческото общество не е по-много разваляно. За това сега да разгледаме малко по-отблизо това жалостно евленье. Не щж тука да говоримъ за ония *прекалено съвѣрни* погрѣшки, като: кога гасятъ на дѣцата вѣглища, кога имъ баятъ и проч. — това оставямъ за други път; ще спомена само за нѣкои опасни погрѣшки, отъ които мнозина очакватъ дори нѣкаква облага въ отхраната, когато отъ друга стѣрна тѣ ставатъ причина много или малко да са развали и разстрои понѣкога тѣлото, понѣкога душата на дѣтето, а пъкъ най-често и двѣтъ. По-напредъ да обърнемъ внимание къмъ видимото *тѣло*, а послѣ къмъ невидимата *душа*.

Тѣлото.

1. Човѣшкото тѣло е една искусно и майсторски съставена *машина*. То е сложено отъ премного части *ѣмки* и *меки*, голѣми, малки и твърдѣ малки. Сѣка отъ тия части има наистина своя особита работа, но сѣ пакъ сичкитѣ, сѣка споредъ важността си, помагатъ да са запазва цѣлата машина. Основата на човѣческото тѣло сж коститѣ; освѣнъ зхбитѣ тѣ сж на брой 213. Коститѣ на дѣтето, дордѣ е още въ майчината си утроба, сж съвѣсѣтъ меки и неразвити, едвамъ между 5-та и 20-та година ставатъ *ѣмки* и са усѣвършенствуватъ, а слѣдъ 50-та година коститѣ ставатъ по *лѣмки*, по-тънки и по-крѣпки. Тѣ сж тѣй искусно положени, щото вардятъ *мѣки* части; нѣжния мозъкъ са варди отъ лобната костъ, окоото са варди отъ коститѣ що са намиратъ около него, а пъкъ бѣлитѣ дробове са движатъ между грѣдната костъ и грѣбнака като между двѣ *ѣмки* стени. Да са махне всичкото месо отъ човѣческото тѣло, а да останѣ само коститѣ и ставицитѣ, то това са казва: *скелетъ*. Смъртта изобразяватъ съ такъва скелетъ. Едно време горили умрѣлитѣ — нѣкои и сега пакъ сж захванали да ги горятъ. Пепелта на едно човѣческо тѣло отъ сръденъ бой дохожда около 170 драма; па така сяко що са е намѣрвало въ тѣлото освѣнъ пепелта промѣнило са при гореньето на димъ и пара. Сжщо тѣй и кога гние тѣлото мѣкиѣ части са промѣнятъ на димъ и пара. Само че при гореньето туй промѣнение става много полѣка, и коститѣ могатъ нѣколко стотици години да лѣжатъ въ земята, додѣ станѣтъ на прахъ. За да завардятъ тѣлата да не гниятъ, Египтенитѣ въ старо време ги балсамосвали; мумиитѣ сж останали отъ това време.

2. Всичко въ тѣлото *непрестанно* са промѣня. Частицитѣ му малко-по-малко са изхабяватъ и изгубватъ, и отъ храната пакъ са наваксуватъ; при това

правятъ са въ тѣлото непрекъснато и други още различни вещества, които или са употрѣбаватъ въ тѣлото, като слюмкитѣ, злѣчката, или са изхвърлятъ вънъ отъ тѣлото за да не му вредятъ, като пота, пикочѣта. Това кръгообръщение често са сръща въ природата. Дѣжда пада отъ облацитѣ на земята, става на рѣки и морета, отъ тѣхъ излизатъ на горѣ водни пари, сбиратъ са на облаци, отъ които пакъ вали дѣждъ; изгнилото растение служи за храна на други растения, тия растения служатъ за храна на животнитѣ, а пакъ животнитѣ служатъ за храна на други животни, *опреда яде* *кокошкитѣ*, *годинитѣ* *риба* *гълтатъ* *майкиѣ*, *па* *по* *тоя* *начинъ* *смъртта* *на* *едно* *сѣщество* *служи* *за* *храна* *на* *много* *други* *сѣщества*. И живота на тѣлото е едно такова *непрестанно* промѣнение, което става съ помощта на кръвта, не като са разлѣе по тѣлото, не като са напие съ нея тѣлото както спонгера съ вода; кръвта обикаля сичкото тѣло по жилитѣ, минува на всѣкъдѣ, дори и презъ най-мѣничкитѣ части, на всѣка частица носи потрѣбната храна, и изнася отъ тѣхъ това, което не е потрѣбно вече, па трѣба да са изхвърли на вънъ. Тоя вървежъ са продължава презъ цѣлия животъ; като са свърши тоя вървежъ, свършва са и живота.

3. Човѣческото тѣло е *съставено* *масторски*. Наистина, приказватъ за нѣкого си, който като вървялъ въ тъмно и босъ презъ едно каменисто мѣсто и като безъ малко щѣлъ да си строши палеца на крака много роптаятъ и са сѣрдилъ за лошото съставление на тѣлото — да остане нему, той би турилъ очитѣ на коленетѣ за да бѣдѣтъ по-близо до каменистата земя; сжщо така не единъ безумень е желалъ да имаме, още щомъ са родимъ, по-остри чувства отъ колкото сега, обаче още най-стария лѣкаръ Галенъ така казва на Епикура: «Давамъ ти време 100 год. да мислишь; вижъ, да ли са наинамъ да променишь мѣстото на нѣкой членъ отъ човѣческото тѣло; обаче да знаешъ още напредъ, че като са измине туй време, ще признаешъ самъ, че не може по-масторски да са направи!» И наистина какво щеше да бѣде, ако да имахъ хората що живѣятъ на тая земя хиляда пъти по-остри чувства? Ако да гледахме съ просто око като презъ микроскопъ, па да видѣхме въ ѣденъето и пиеньето си сичкитѣ тия гадинки и животинки, които сега не видимъ и безъ да ни са потърси ги ѣдемъ и испиваме; ако трандафилофата миризма да ни замаше и да ни докараше въ несвѣсть; ако да имаме толкова тънко пипанье, щото сѣко допирание до нѣкой грапавъ предметъ да ни причиняваше безмѣрна болестъ; ако обикновенния говоръ да гърмеше на ухото ни като грѣмъ, чуртенъето на изворчето като Ниагарския водопадъ. При едно такова истъчаванье и изострюванье на нашитѣ чувства, друга наредба трѣбаше да има въ природата, а не какъто е сега.

4. Едно само тѣло е дадено на човѣка за *презъ цѣлия му животъ*, 50—60 год. трѣба да си служиме съ него, безъ да имаме приготвено нѣкое по-силно тѣло за да го замѣниме: презъ това време колко много работятъ тия негови

части; испытателитѣ, които по тънко сичко издирват не могат да са начудятъ, какъ тия нѣкои така слабички и тъннички частици съ такава бързина милионѣ служби извършват на човѣка, а съ какво още постоянство! Да не говориме тука за ония съ кралитарковска сила хора, какъвто е билъ напр. еллинския борецъ Геркулъ, който като уловилъ дивия бикъ за рогата, прехвърлилъ го презъ рамото си като агне и съ единъ юмрукъ го убилъ: това сѣ рѣдки изключения отъ общото правило. Ний ще обърнемъ внимание само къмъ нѣкои нагледъ слаби части отъ човѣческото тяло, които сѣ издирватъ. Ръцѣта и краката сѣ силни камѣкъ смилатъ зърното, но каква голѣма сила го кара: човѣческитѣ зѣби колко смилатъ за 50 години, а каква малка сила, какви малки мишци ги движатъ! Мишцитѣ въ крилата на най-сплно лѣтящия орелъ за една секунда са свиватъ 500 пѣти, а мишцитѣ въ езика на единъ човѣкъ който обикновенно говори 800 пѣти, и нѣкой бѣбрица издържава по-дълго време да приказва, отъ колкото орела издържава силно да хвърчи. Стърцето на единъ възрастенъ човѣкъ за единъ часъ тупа 5000 пѣти (женското стърце повече), при всѣко такава тупанье връхъ въ жилитѣ сѣ една сила отъ 5 и $\frac{3}{4}$ оки, и сѣ такова постоянство щото стърцето на единъ закланъ човѣкъ тупа още единъ часъ слѣдъ закалването, разумѣва са по-слабо. Нервитѣ, сѣ които сѣ размръжени сичкитѣ, дори и най-нѣжнитѣ части на нашето тѣло, сѣ такива едни тъннички косми, щото не могатъ да се разпознаватъ нито съ микроскопъ, който увеличава 1000 пѣти: но при сичто това бързината на най-добрия телеграфъ (не този, който занася извѣстие заедно съ пристигването на пѣтника) не е нищо, като са сравни съ бързината на нервитѣ. Щомъ като си допрѣ прѣста до огъня, изведнажъ го дръпвамъ, между това допиране и дърпанье сѣ работили въ мене двойки нерви; чувствителния нервъ е извѣстилъ това опарване на мозѣка, отъ дѣто са разпрѣватъ нервитѣ като най-тънки коренчета по всичкото тѣло, и изведнажъ лѣти заповѣдъ отъ мозѣка къмъ мишцитѣ за да отстранятъ повредения членъ отъ вредителния предметъ. Или, ако подадѣлякамъ съ перо нѣкого, който спи, подъ носа, изведнажъ пипа къмъ перото за да го махне, но не са събужда. Чувствителнитѣ нерви тука са подразнили, но това подразване на часа са пренесло на двигателнитѣ нерви.

5. Разумѣва са, сѣка машина най-послѣ са издѣлва; невнимателния човѣкъ много пѣти строшава нѣщо на тая машина, щото и най-прочутия масторъ не може да я поправи; единъ часовникъ са разваля, колкото и да го пазн човѣкъ. Сѣщо така и тѣлото малко-помалко са разваля, па макаръ да внимаваме надъ него колкото щемъ: на старо време човѣческото стърце става по малко пѣргово; жилитѣ са сѣръчкватъ и истъчаватъ; топлината на рѣцѣтѣ и краката става по-малка, защото стърцето нема вече оная сила да гони кръвта до най-отдалеченитѣ краища на тѣлото; една частъ подиръ друга отъ тая машина са разваля, очитѣ закиратъ, ушитѣ захванатъ да не дочуватъ и т. н.,

додѣ най-послѣ всѣко движение престанва. Като притуримъ при това постепенно ослабване на членовѣтѣ и изправления тѣлесенъ и душевенъ животъ (напр. невздръжанье, страститѣ), тогава прилича, като кога запалиме свѣщъта отъ двата края — много по-скоро изгаря. На такива хора казваме, че скоро прекарвали живота; пияницитѣ думатъ, че такавъ човѣкъ побързалъ по-скоро да испие това, което му било опредѣлено за презъ цѣлия животъ.

6. Приказватъ че нашитѣ праотци живѣли много по-вече отъ насъ: Адамъ билъ ужъ живѣлъ 930 години, Матусалъ 960, Нохъ 120. На действително тѣ личности сѣ живѣли малко по-вече отколкото ний сега живѣемъ. На него време другояче броели годинитѣ: во време оно, кога живѣлъ Авраамъ, годината имала три сегашни наши месеци, по-сетнѣ станала 8 месеци, едвѣмъ подиръ Иосифа годината станала равна на 12 наши месеци, и тогава не живѣли вече хората толкова стотини години. Нѣкои малки народи на Истокъ, които сѣ останали отдѣлени отъ другитѣ народи, и до сега още броятъ годината си отъ три месеци. Трѣба да кажемъ и това, че тогавашнитѣ хора живѣли съвѣмъ природно, не си прахосвали тѣлеснитѣ сили въ толкова неприродни раскошества, както сега, не си морили на сила тѣлото съ спиртъ, амеръ, ромъ и сѣ други подобни полуотровни питиета. Колкото повѣрно човѣкъ държи природнитѣ закони, толкова по-вече време живѣе, а колкото повече са отдалечава отъ тѣхъ, като са разнѣжва и распуска, толкова по-малко живѣе; ония хора, които живѣятъ простичко не знаятъ много телесни болести и недѣги, дори много пѣти и страстнитѣ рани отъ само себе имъ са издѣлватъ. Отъ болеститѣ човѣческия животъ са сѣкъсява, сѣка болестъ разваля по нѣщо отъ машината. Който има врожденна наклонность къмъ нѣкоя болестъ, трѣба добръ да са пазн отъ всичко, което може да я възбуди. Женскитѣ болести изобщо сѣ много повече отъ мъжскитѣ. (Слѣдва).

НОВИ КНИГИ

История на българския народъ отъ Иосифа Конст. Иречка, Прага 1875. — Отъ времето на нашето народно движение за да добиемъ черковнитѣ си правдини начнахъ повече да обръщатъ къмъ насъ свитѣ погледи европейскитѣ народи, особено нашитѣ кръвни братия Словенитѣ; станахме и ние предметъ за разговоръ между много образовани хора и поразисахъ са тук-тамъ и за Българитѣ, за единъ народъ който като-че-ли сега едвѣмъ са роди на бѣлъ свѣтъ. Подиръ Русситѣ, споредъ както ми са чини, Чехитѣ най-много сѣ са интересува да изучаватъ нашия съвременъ животъ, както и историята ни; но всичкитѣ тѣзи трудове на нѣкои учени хора до скоро време по много причини сѣ били твърдѣ недостатъчни, напр. Павелъ Иосифъ Шафарикъ въ своята «История на Словенския езикъ» искарява броя на нашия народъ до 600,000 души! — Едно основно изучаванье на нашата история и литература са сѣгледва въ най-ново вре-

ме у младитѣ чески сили. Безъ всѣко съмнѣние на първо мѣсто стои учения и трудолюбивия чески писателъ, г-нъ *Иосифъ Конст. Иречка*; познато е на българската публика че Негова Милость издаде и една *Библиография* на ново-българската литература. Библиографията е необходима за историята на литературата, на развитието и образованьето, тая ний смѣ дѣлани да благодаримъ г-ну Иречку само за тоя му трудъ, и ако друго ништо не бѣше писалъ за насъ. Обаче той не са задоволи само съ това: като познава отлично българския езикъ, г-нъ Иречекъ не оставаше нито едно българско списанье, за да не вѣсти за него на своитѣ съотечественници, стига само да заслужаваше, особено пѣтъ критикува *Историята* на г-на М. Дринова, *Описаньето на Татар-Пазарджишката кааза* отъ Ст. Захариева и още нѣколко други книги; въ книжковнитѣ чески дружества всѣки пѣтъ държеше сказки изъ българската история и народна словесность; освѣнъ това и въ френското периодическо писанье «*revue philologique*» обнародваше извѣстия за нѣкои нови български книги. Но безъ друго най-сериозното и най-важното негово дѣло ште бѣде «*Историята на българския народъ*», която той работаше отъ три години на самъ и за която са научихме отъ 11-ий брой на *Знание*, че е излѣзла вече въ книгопродавницата на Tempsky въ Прага. Г-нъ Иречекъ е про-челъ всичко, що са е писалъ върху бѣл. История на който-и-да е езикъ; освѣнъ огромнитѣ си исторически, той притѣжва и голѣми филологически и етнографически знания; при това той стѣрдѣ строгъ критикъ и предпазливъ историкъ: та имаме право да мислимъ, че неговата История ште бѣде току-речи най-доброто цѣлокупно изложение на българското минало. Преди нѣколко месеци оште, той ми бѣше писалъ за книгата си слѣдниято: «Историята на българския народъ сѣмъ вече свѣршилъ, речн го; дошълъ сѣмъ до 1866 год. Тя ште начне безъ забава да са печати. Ште обема повече отъ 20 печатни коли, сѣ една харта. Надѣвамъ са, че отъ една страна ще дамъ на своитѣ съотечественници единъ образъ на България и на нейното минало, а отъ друга стѣрна и на Българитѣ ште послужмалко нѣщо, като извадя на видѣло много тъмни страни отъ тѣхната история. На пр. описаньето на старобългарския животъ въ XIII и XIV столѣтия, което описанье сѣ голѣмъ трудъ сѣмъ съставилъ споредъ листинитѣ и хроникитѣ, е първо нѣшто отъ този родъ; до сега току-речи ништо не са е знало за вѣтрешнитѣ отношения на старобългарската държава... Не можъ ви описа, сѣ какво въсхищение сѣмъ писалъ онѣзи глави отъ Историята, които приказватъ за свѣтавяването на бѣл. народъ, за Панисия, Софрония, Априлова, Венелина, Неофита и др....» За сега нека чителитѣ на *Денъ* са задоволятъ съ тая къса вѣсть за тази доста важна за Българитѣ книга; като добиемъ книгата, ний са обѣштаваме да имъ направиме нѣкои изводи за да са запознаятъ поблизо съ нея. Не би било злѣ дори, ако са преведѣше цѣла на български.

Стара Загора, 20 Юлий, 1875.

А. Т. Илиевъ.

Лошъ, противенъ да не бивамъ,
И отъ срамъ, отъ страхъ, отъ грѣхъ
Да са сгибамъ, да са свивамъ,
Опрсихъ и оголяхъ.

Все за другитъ зялягахъ,
Благороденъ бѣхъ юнакъ;
Всекому са азъ отлагахъ
И останахъ безъ калпакъ!

Забунчето отъ баща ми,
Малко бѣ събрано то,
Зѣ го за мирасъ сестра ми,
Че немаше друго що.

Поясъ немахъ, че отколѣ
На берника бѣхъ го далъ,
И отъ нужда, по неволи
Опасвамъ са съ черъ парцалъ.

Една риза имахъ здрава
Бѣше нова тѣя до сущъ,
Майка ми я пону дала
За спасеньето ми ужъ.

Имахъ и едни опинци;
О, блазъ на тѣхъ, блазъ!
Тѣ отидоха за винце;
Тѣхъ кръчмара ми ги зе.

Днесъ отъ всичко съмъ свободенъ
Гладенъ, жаденъ, голъ и босъ, —
Да личъ че съмъ народенъ
И покоренъ и не лошъ.

Цариградъ; 23 Юлия, 1875.

ВЖТРЪШНИ НОВИНИ.

Цариградъ, 26 Юлия, 1875.

Въ преминѣлия си брой ний оприличихме нашата екзархийска дѣятелностъ на оная прочута и многотрудна работа, съ която са занимавали лебеда, рака и щуката въ потеглюването на колата, и която имала за резултатъ щото колата и во вѣки вѣковъ си оставали все на сѣщото мѣсто. Подобна дѣятелностъ, казахми ний, заслужва да привлече нашето внимание и да са попитамъ йоще единъ пѣтъ, кждѣ смѣтаме да отидемъ съ тоя свой вѣрвежъ и немами ли намѣрение да поклатимъ нашитѣ кола поне една стѣпка? Немами ли намѣрение да са помръднемъ отъ тая точка, дѣто ни оставихъ обстоятелствата преди комахай четири години? Немами ли най-подиръ поне мисълъта да прибързамъ за прокарване единъ проломъ презъ това безисходно положение, сжществувашето на което днесъ бихъ сж отказали да припознаимъ само послѣднитѣ идиоти и мюлюски отъ човѣшкия родъ?

Тоя пѣтъ са повърщамъ да кажемъ, че за нередовната дѣятелностъ на Екзархията ни, спомагатъ не малко и отношенията на епархиятъ. Тя стои като осамотена отъ всичкитѣ си съставни части, отъ епархиятъ. Сама не заможна по различни вжтрѣшни причини; сама нѣхарна поради немарливостъта и неразбраностъта на нѣкои отъ свонѣ човѣци; сама притегляща си нѣкои неблагоприятия, поради постѣпки внушавани нѣ отъ чистия интересъ на цѣлото общество; Екзархията страда и отъ това дѣто епархиятъ стоятъ наспротивъ нея като нѣкои части съвършено разнородни, като нѣкои елементи, които нематъ никаква сила на сродство и сѣпление на спротивъ нея.

Никога народно учреждение не е до-

стигало въ кѣсо годишно разстояние до такова изоставяне, до каквото е достигнала днесъ нашата Екзархия! Епархиятъ комахай нито сношение държатъ съ нея, нито подчиняване й показватъ, нито подкрѣпване й даватъ нравствено и вещественно. Това изоставяне туря Екзархията йоще въ по-трудно положение и тя са елиса що да работи, на кждѣ да вѣрви, кой пѣтъ да слѣдва и какви свѣти да дава. Подядана отъ вжтрѣ, блѣскана отъ страни, неподдържана отъ вѣнка, тя са клати на слабитѣ си основи. Като казвами слаби основи, ний трѣбва да са посенимъ и да определимъ че ний наомамъ до Екзархията днесъ каквато е, а нѣ изобщо за нашата *Иерархия*, защото нейната независимостъ има здрави основи въ сърдцето и въ душата на всѣки живъ Българинъ. Никога нашата възстановенна иерархия не може вече са потѣпка подъ насилственитѣ и святотатски позе на Фенеръ!

Но Екзархията са клати на слаби основи! Самитѣ ония нейни служители, самитѣ ония отъ които са изискваше най-благородната абнегация въ дѣлото на подкрѣпянето й, самитѣ тѣ я изоставихъ. Малко ги е еня и грижа за общото добро и за общитѣ интереси, когато тѣхнитѣ лични прищѣпки намѣрватъ удовлетворение въ слабостъта и въ нехарността на Екзархията. «Когато хора, като дяда Панарета, ни казваше завчера единъ приятель, немислюватъ за заекчаването на Екзархията, а напротивъ даже спомагатъ за отслабването й, що искате отъ другитѣ, що искате отъ насъ, които не видѣхми нищо добро отъ нея, та да я поддържамъ и подкрѣпимъ. Самитѣ синодални като не зачитатъ екзархийското началство, самитѣ тѣ, като не уважаватъ авторитета му, а си играятъ съ него, то какво трѣбва да правимъ ний, които сме длѣжни да подражаваме на нашитѣ пастири и владици?»

Но нека оставимъ тия прекалени извинения на нашия приятель, че да са попитамъ защо дѣйствително народа, който въ първото поевление на Екзархията ни, би прехласнѣлъ отъ ентусиазмъ, защо тоя сжщия народъ днесъ е истинжлъ толкова и показва чудна хладнокръвностъ къмъ екзархийскитѣ дѣла?

Защо тоя сжщия народъ, който едно време би силенъ да поклати изъ дѣно стѣлповетѣ, вѣрху които са облѣгаше въ нашенско властелина фенерскій, който можѣ да го събори и поразѣ, който сполучи да го пропхди изъ своята сѣрѣда, днесъ ни са види слабъ, немошенъ и споредъ нѣкои некаджрѣнъ да поддържа зданьето отъ свонѣ собствени трудове?

Въ идущия си брой ний ще са повърнемъ да отговоримъ на това питанье.

* *

До дѣто чаками, ний сме длѣжни да поменемъ слѣдующитѣ питання, които задава единъ Българинъ, който жѣлае да види въ Екзархията да са работи по откровенно и явно и който иска отговоритѣ имъ, отъ които трѣбва. «Четири овдовѣли епархии стоятъ безъ владици, мислите ли за това или не мислите? Търново и Пиротъ, Враца и Ловечъ сж безъ владици, смѣтате ли да имъ испроводите или нѣ?»

«Търновската епархия има необходи-

мостъ отъ окастриуване; съ това занимаватъ ли са въ Екзархията или нѣ? Устава предписва нѣкои и други длѣжности; тѣ смущаватъ ли ви или нѣ?»

* *

Ний пресичамъ питаннята на тогова, който иска видѣлото въ всичкитѣ наши народочерковни работи, за да му откриемъ едно тъмно листо, съ което са е занимала една личностъ отъ екзархийскитѣ хора, тия дни. Намъ не ни са вѣрва йоще това, но като извора изъ който черпимъ свѣдѣнията си е здравъ и сигуренъ, ний сме длѣжни да ги вѣрваме. Ний единъ гредѣ до Търновската Екзархия ни пишатъ слѣдующето: «Тия дни единъ членъ отъ нашата община прие писмо изъ Цариградъ отъ * *, който съвѣтства тукашнитѣ общинари да поработятъ за уталожение на духоветѣ, които искатъ разгледването на въпроса за търновската епархия. Царигражданина, (който държи едно лично мѣсто въ Екзархията) са радва на нашето уважение доволно, но тоя пѣтъ да ли ще са послуша, не знаа. Тукъ е работата за общи интересъ, а комплиментитѣ можѣтъ да ставатъ само между частни личности. Ако г-нъ царигражданина би ни увѣрилъ че неотдѣлянето на нашата кааза отъ търновската епархия е условие необходимо за запазване авторитета и цѣлостъта на Екзархията, то ний приемами на радо сърдце да не бутамъ тоя въпросъ.»

Както видятъ нашитѣ читатели за постиганье на една или на друга цѣли, за удовлетворяване на едни или на други прищѣпки, човѣци отъ Екзархията пишатъ тайно, работятъ тайно, убѣждаватъ тайно да са не бута питаньето за Търновската епархия. Славно, славно, господа! Но забравяте ли че всѣко нѣщо има мѣра и че прекаленъ свѣтецъ и Богу не е драгъ?

* *

Ако щете и единъ новъ *специменъ* (юрнекъ) дѣятелностъ отъ нашитѣ владишки хора, сирѣчь отъ човѣци които съставляватъ епархиялнитѣ свѣти.

Думата ни е за една дописка, испратена намъ за обнародване отъ пловдивския епархияленъ свѣтъ, въ която авторитѣ й, членове на свѣта, ужъ опровергаватъ писанното за дѣда Панарета отъ нашъ единъ приятель изъ Пловдивъ. А какво бѣше писалъ нашия дописникъ? — Да повторимъ казаното. «Азъ бихъ желалъ дѣдо Екзархъ да бѣше отъ нѣкждѣ и да погледа само малкитѣ работи на великия човѣкъ, и на вѣрно г-нъ Панаретъ би билъ строго мжмранъ и йоще по-строго наказанъ. Но азъ други пѣтъ ще ви прикажъ какви сж дѣлата на тоя пастиръ добрий; за сега азъ ще го попитамъ, до кога йоще ще са опира на екзархийскитѣ заповѣди, които стократно го викатъ да отиде въ столицата и да си гледа работата.» Това сж са наели да опровергаватъ нѣколко *авторитетни подписи* и то какъ, съ заплашвания доволно смѣшни и съ претенции коджа-мити бана-баковски: «Обнародвайте името на дописника, който така клеветнически напада дѣда Панарета и покажете дѣлата, за които го напада,» викатъ господата отъ свѣта. А кой ви даде тая власть да искате да знаете и-

мето на нашия дописникъ? ги питами ний. Инквизитори ли сте, незунтски чираци ли сте, та изказвате претенции, които нямат право да изказват нито власти хиляди пкти по-високи отъ самитъ васъ? Да ви обадимъ името на дописника! хубава работа; баримъ защо не сте обържли до сега Пловдивъ на долу съ керимидитъ, да намърите тоя еретикъ и да го изгорите живъ на огънь! Хх дъ, йоще ли стоите! йоще ли са маесте! Развийте тамо нишките на всички тайни и мръсни средства, запалете фитила на вашата инквизиторска черда, пуснете въ ходъ великитъ си подвизи и тогава дѣлото ви ще бѣде увѣнчано съ вѣнеца на побѣдата; тогава ще ви кажемъ че вий достойно сте избрани да бѣдете членове на единъ епархияленъ съвѣтъ и да водите сѣдбинитъ на цѣла Пловдивска епархия.

Колкото за второто ви исканье, ний не знаемъ какво да кажемъ защото го намѣрваме съвсѣмъ абсурдно (глупешко). Като нашия дописникъ не бѣше ни далъ обширни свѣдѣния по дѣлата на дѣда Панарета, като отъ тия дѣла ни едно не са е публикувало, за васъ е срамота да излѣзвате да опровергавате неказаното и непознатото. Чухте ли въ що са обвинява дѣдо ви владика? знаете ли кои дѣла му са приписватъ като злоупотребиения? имате ли понятия отъ естеството на обвиненията? — Нъ! — Е добръ; тогава съ кой умъ сте излѣзли да опровергавате и да защищавате? ... Но доста, господа; вий сами трѣбва да са засрамите отъ претенциитъ си.

Колкото за това дѣто искате да покажемъ дѣлата, които обвиняватъ дѣда ви владика, това ний приемами на драго сърдце. Ще захванемъ обаче отъ края и ще направимъ едно историческо очертане на новото му владичество въ Пловдивъ. Почакайте малко, защото за сега нашата расправа отиде дължка, а читателитъ ни няматъ това охолно време да са занимаватъ само съ владишки топорни. Не е ли така?

Печата непрестанва да са занимава съ смущенията въ Херцеговина. Европейскитъ вѣстници сѣ обнародвали върху това много денешни, споредъ които движеньето е почнжло отъ далматинската граница, т. е. отъ австрийската, и прилагатъ че първитъ бунтовници били дигжли австрийски прапорецъ и били викали: «Да живѣе Францъ-Йосифъ, царъ Хърватски!»

За да са разбере тоя викъ, трѣбва да припомнимъ че Херцеговина е била едно време воеводство, зависящо отъ хърватското царство. Името даже на провинцията ще каже просто воеводство (Херцеговина, херцогство и съкратено Турцитъ казватъ Херцекъ). Това воеводство бѣ учредено отъ императора Фридриха III, прадѣдо на Карла V, и то е паднжло въ ржцѣтъ на Турцитъ твърдѣ скоро — по Карловачкия миръ. Колкото за Босна, на която би присъединено воеводството, то тя е завоевана преди двѣстѣ години. Между това, каквото и да думатъ нѣкой вѣстници, Херцеговина е загубила, казва Курие д'Орианъ, спомена на връекитъ, които я приврѣзвахъ на Хърватско и на хаусбургската династия; и дору ако върваме една дописка

на Танъ, тоя споментъ билъ може-би събуденъ отъ съвременни влияния. Ето какъ са изговаря самата дописка:

«Хърватско цѣло е разбудено. Въ днешния редъ на държавата то е подчинено подъ Унгарско. Отъ много години насамъ въ Хърватско има една партия, която са труди да направи отечеството си едно царство приврѣзано о Цизлейтания. Това движенье са спомага отъ далматекитъ Славени, които би желали да са присъединятъ на Хърватитъ. Трѣбва да кажемъ и това, че пжтуването на императора австрийски по тия славенски мѣста, което имаше за цѣлъ да помири Славенитъ и Италианцитъ, не е сполучило никакъ. Славенитъ, които сѣ по-много, видѣхъ въ тая царска визита настрѣчаванье въ дѣлото си, тѣ са показажъ по-бунтовни и по-распалени отъ колкото по-напрѣдъ, и чрезъ тѣхъ е дошла на тѣхнитъ съсѣди и роднини отъ Херцеговина идеята да са прогласжтъ вассали на австрийския императоръ.

«Колкото за виенския кабинетъ, той не са е компрометиралъ никакъ и на мѣсто да приеме приноситъ на Херцеговина, той е снабдилъ границитъ съ войски и извършва тамъ строгъ надзоръ. Всичко кара да са върва че въ тоя случай виенския кабинетъ дѣйствува съ пълна откровеностъ. Като оставимъ на стърна всичкитъ съображения, довольно е да посочимъ едно, съвсѣмъ рѣшително. Контъ Андраши не ще забрави никогда своето порекло на Унгарецъ, и додѣто той е въ служба, той нема да остави на чуждата политика да зема въ Австрия посока вредителна за Унгария, или която само би закалила толкова чувствителнитъ тънкости на Унгарцитъ. Като е така, то движеньето което прогласява Францъ Йосифа въ Херцеговина за хърватски царъ, понеже са отдава на друго движение, което иска да отдѣли Хърватско отъ Унгария, контъ Андраши не ще помогне тоя планъ. Ако прочее приложимъ че има австрийска намѣса въ херцеговинското движенье, — то тая намѣса ще е непозната на правителството.»

Вѣстникъ Турки обнародва слѣдующитъ свѣдения върху херцеговинекитъ смѣщения: «Тоя бунтъ, казва тя, не е билъ толкова сериозенъ, колкото некахъ да го представятъ. Нѣколко сбивания между царекитъ войски и възстанницитъ стигнахъ за да докажѣтъ безсилието на бунта. Въ едно сбиванье, което станало на 24 Юлия въ Невезина и Дебръ възстанницитъ са принудили да бѣгатъ и да са распрѣнатъ слѣдъ като оставили на мѣстото повече отъ 60 убити. Наутрето едно друго тѣло бунтовници отъ около 150 души, нападнали царскитъ войски въ Качакъ; нѣ то имало сжщата сѣдба, както другитъ. Мнозина възстанници и единъ отъ войводитъ имъ са убили. Едно друго сражение станало въ Залимъ. Бунтовницитъ имали 20 убити и 40 ранени. Остатъка, преслѣдванъ отъ войскитъ, са принудилъ да забѣгне въ планинитъ. Подиръ това сражение почти всичкитъ залимски жители са покорили. Тоя примѣръ са послѣдувалъ отъ Габленекитъ жители безъ да е имало нужда отъ намисаньето на въоръженната сила. Сжщото станало и въ

Мостаръ. По съвѣтитъ на мѣстния владика жителитъ са покорили. Надѣватъ са подобно да смирятъ, безъ проливане на кръвъ, и драчованекитъ бунтовници. Царекитъ власти желаючи да насърчатъ бунтовницитъ да влѣзатъ въ тоя пжтъ, прогласили всепрощенье въ полза на всички ония, които би влѣзли въ длъжността. Колкото за упорититъ, тѣ ще са преслѣдватъ и накажатъ съ най-строгъ начинъ. Милосърдното дѣло, за което говоримъ по-горѣ, произвело най-доброто дѣйствие между населенията. Покоряванията са послѣдуватъ, и всичко ни кара да върваме че скоро не ще остане нито слѣдъ отъ тия смѣщения.» Свѣдѣнията на Турки са потвърждаватъ и отъ Курие д'Орианъ.

На 20 Юлия, въ недѣля, извънредно събрание са събра на Високата Порта, дѣто присѣтствуваха всички министри и високи чиновници. Въ това събрание са е прочелъ единъ Хатти-Шерифъ отъ Султана, въ който отъ какъ са изброяватъ стремленията и усилията на Абдулъ-Азиса, расправа са че той желаетъ най-много разширчаваньето и подобръваньето на пжтищата за съобщаванье. За това, Султана казва, че рѣшилъ да са направи една желѣзна линия отъ Цариградъ до Багдаты. Разсѣжданьето върху това предприятне са предава върху всички министри.

За тая цѣлъ, споредъ частни свѣдѣния, Султана опредѣлявалъ отъ своя собствени ковчегъ до 80,000 кесени (т. л. 400,000) за сега, като оставя, подиръ точно прегледванье на сарайскитъ разности, да притурн йоще 20,000 кесени.

Да отговаря човѣкъ дѣто трѣбва и когато трѣбва е и благоразумно, и умѣстно. Но да търси случай само да закача, да помущка и да хвърля камъчета на тогова и оногова, безъ никаква причина а само за едно «лафъ олеунъ», само за угаждане на «лични прицѣвки» или пжкъ за угаждане на нѣкои-си, това е и глупаво и недостойно. Като искалъ да ни помущне, та защо и да било, нашия старъ побратимъ «Напрѣдъкъ» търсилъ много и най-подиръ намѣрилъ. Въ дописката ни изъ Ортакъой е направена пжтъмъ една забѣлжчица, а именно че когато са е раздѣлялъ имота на покойния търновски владика, то сѣ забавили родното му мѣсто — Елена. Права ли е била тая бѣлжчица на дописника ни и съ каква цѣлъ е казана, то е друга работа. Но забѣлжителното е че «Напрѣдъкъ», като горѣщъ защитникъ на всичко което е право по Бога, иска да товари на младия «День» грѣхове които сторилъ нѣкой неговъ дописникъ. «День» са жалн, казва нашъ «Напрѣдъкъ». А «День» нито са е жалилъ, нито ще са е жалн. Но да са утѣшимъ. «Напрѣдъкъ» е престарѣлъ, а за подобнитъ, нашата поговорка казва «че дърто дваждъ телци пасе.»

Питаньето по рѣшението за изключаньето на дѣда Панарета изъ Синода станжъ довольно шумно. Нашата въ тоя брой дописка изъ Ортакъою раскрива най-добръ тая работа. Да са впушамн повече върху нея, ний не щемъ; да са боримъ съ вѣтроветъ — никакъ. Първи пжтъ йоще, когато отворихмн дума за

опъричавостта на г. Панарета да дойде въ Цариградъ, ний писамъ така: «*При по-други условия*, ний бихми поискали наказанье по-строго за Пловдивския владика» (брой 21 на «День»). Ще каже че по-начало ний не сме удобривали строгото наказанье, което отпослъ вѣстими, че са е рѣшило въ Екзархията. Колкото за *Источно-Време*, което като иска да поправи вѣжди вади очи, ний не можемъ освѣтъ да го заминемъ съ презрѣние. Тѣй, за да угоди на дѣда Панарета, познатата му редакция, са е наела да отказва дору и рѣшенъето за изключванъето му, нѣщо което само глухитъ въ Цариградъ не чухъ и не разбрахъ. Но докузифицирливостта на тая редакция е позната отъ много полемики, отъ много съобщения и пакъ опровергания, отъ много нападения, послъ въхвалявания.

Нѣкой-си дембелинъ изъ Рилския манастиръ, който са подписва иеромонахъ Константинъ, укорява *День* въ волнодумство. Чудно нѣщо! и дембелитъ зели да работятъ за запазванъето на шарлатанитъ и суевѣрията въ вѣрата! Но то са знае че всичко това става за собствена тѣхна смѣтка. Ний обаче не щемъ са забави да си видимъ смѣткитъ съ тия дембели.

Днешния редакторъ на *Напрѣдъкъ* е нѣкогашния редакторъ на *Право*. Но *Право* неотколъ каза, че оня, които иска да остане екзархийското сѣдалище въ Цариградъ, иска съединяванъето на българския народъ; днесъ *Напрѣдъкъ* казва, че който иска противното — желае съединяванъето на народа. Молимъ редактора на *Напрѣдъкъ* да ни отговори кога е билъ прочее желателъ на опроставяванъето на народа? Едно време ли, или днесъ?

(Съобщено).

ОРТАКЪЮ, 25 Юлия, 1875. — Нема полошаво нѣщо за едно общество отъ колкото онѣзи анархия, когато всѣки играе споредъ своята пѣсенъ, когато всѣки отива по своя кежъ и за общо правило въ обнаскитъ всѣки са води отъ своя интересъ. «Защото менъ ми понася това азъ го правя, макаръ че то е несправедливо. Справедливостта е моя интересъ. Интересъ е мое всичко.» Тѣзи сж началата, гнуснитъ начала, по които са водятъ само човѣшескитъ изверги, иищожитъ същества и най-подлитъ души въ вселенната. Подобни начала и идеи въодушевляватъ членовѣтъ на всѣка анархия.

Слава Богу! подобна анархия нашия народъ не е виждалъ; дано и да не вижда! Нека обаче си исповѣдаме, че тя хлопа на нашитъ врата и нѣ малко са онѣзи, които я канятъ и приканватъ съ всичкитъ си сили да ни дойде гостенка. Това е жално, жално и скърбно явление! То е жално толкова повече, че онѣзи, отъ които са очакваше да бждатъ гонители на анархията, тѣ и позволяватъ да са проеява въ различни форми въ нашето младо и неопитно общество.

Но азъ не щж да философвамъ. Моята цѣлъ е да изложж нѣкои факти и да оставж на всѣка чиста и неокална душа, на всѣки здравомислящи човѣкъ и на всѣки неоповреденъ мозъкъ да размислятъ върху тия факти и да направятъ своитъ заключения.

Никой отъ нашитъ въ Ортакъю не може отказа, че Екзархията не е писала десетина пѣти и не е телеграфисала четири-петъ пѣти на г-на Панарета, Пловдивския владика, да дойде въ столицата и да занеме службата си като синодаленъ. Мнозина знаятъ твърдъ положително какъ най-подиръ екзархийското началство, справедливо или нѣ, то е друго питанье, направи едно рѣшение, което са и записа въ протокола. Това рѣшение говоряше

че дядо Панаретъ са изключаваша изъ Синода. Вий побързахте да съобщите това рѣшение на времето му, като сте размѣнили рѣшенъето съ едно порекване станжло, а именно че подиръ, ако дядо Панаретъ остане безъ епархия, то не ще му са дава друга. Това рѣшение е дѣло преди двѣ недѣли и въ него ма увѣрихъ не само хора свѣдуци твърдъ добръ въ екзархийскитъ работи, а йоще и единъ отъ ония, който знае най-добръ тая работа, и комуто не изнася да излъже поне въ това отношение. Но що ти трѣбва? За това рѣшение говоряхъ вече на Ортакъю и самитъ дѣца.

То бѣше прочее цѣла истина. Но малко подиръ излизанъето на свѣтъ на нашия 21 брой, разпрѣнж са слухъ, че това изключване щѣло да остане но имало условие; това условие било да чакатъ йоще петъ-шестъ дена дѣда Панарета. И когато услужливия *Напрѣдъкъ* като отговаряше съ обикновенната си *макароническа* манера на заплата вѣстъ за рѣшенъето по изключванъето на г. Панарета; когато казвахъ, изащо тѣмъ по имало време, по тѣмъ срокъ бѣше вече свършенъ. Ний четохми *Напрѣдъкъ* въ недѣля, прѣвъ-глава са засмѣхми и чакахми понеѣдѣника, когато вечеръта са телеграфиса на дѣда Панарета вече да не идва. . . . А защо са телеграфисаваша на смиренномудрия тоя старецъ да не идва вече въ столицата и да чакъ писменно съобщение, нека ни отговори услужливия *Напрѣдъкъ*, защото той са държи да има ключа на тайнитъ на *нѣкои екзархийски хора*. Казвамъ на нѣкои екзархийски хора и ви увѣрявамъ че никога *Напрѣдъкъ* не е билъ и не може да бжде органъ на Екзархията както искатъ, да кажатъ нѣкои. Той е по-право органъ на нѣколко отъ Екзархията, които, така или ииъкъ, иматъ потребъа отъ услужливостта му. Но за това други пѣтъ, а работата е че добръ слухъ за телеграфисанъе г-ну Панарету да не идва вече тукъ са тѣкуваше всѣкакъ отъ Средносели, его ти други телеграфъ изъ Пловдивъ, който извѣстява че дѣдо Панаретъ са готвятъ да тръгне. Заблѣжете, че тоя телеграфъ не отговаря нищо на истеричния отъ Екзархията и че тукъ са вижда най-явно високото искуство, което е достойно придобилъ въ Гръцкия Ватиканъ дядо Панаретъ. Въ тоя сѣщия денъ (вторникъ 15 Юлия) пристигва йоще единъ телеграфъ въ отговоръ на Екзархията. Чрезъ тоя телеграфъ дядо Панаретъ пита защо му са не позволява да дойде и какво писмо да чакъ, когато той вече билъ готовъ да си *пренетъ плячкитъ изъ Филибето*, и да дойде тукъ.

До тукъ работата е ясна, като най-ясна Божи свѣтъ: но едно затмѣние покрива работитъ на дѣда Панарета въ Екзархията. И въ срѣда ний можихми да чуемъ отъ устата на на едного, че единъ телеграфъ изново вика дядо Панарета да дойде. И така . . . подиръ едно пригответление отъ два дни, (най-късо време за единъ пъргавъ пастиръ!) дядо Панаретъ тръгва въ сѣббота изъ Пловдивъ по жезлницата, а на връхъ Илинденъ вечеръта, въ Ортакъю са разпрѣнж гласъ: дошелъ си шумния гостъ. Толкозъ за дядо Панарета; сега обаче да ли той състави частъ отъ Синода по милостъ или по-право; то е друго питанье. Азъ ви приведохъ работитъ до дѣто бѣхъ яни; по-нататъкъ не щж да са взирамъ. Нека оправятъ събрканото, които сж го събркали.

Сега, азъ не щж да влѣзвамъ въ по-нататъшни разгледвания на тая работа; не щж да казвамъ че нашия *День* е спланилъ до толкова дядо Панарета, щото той са рѣшилъ, въпрѣки горѣщото си желанье да живѣе въ Пловдивското блаженство, да дойде въ Цариградъ; не щж да потвърждавамъ че *День* разваля смѣткитъ на музюина по тая работа; азъ искамъ да привлжж вниманието на чителитъ върху оная постѣпка на *Источно Време*, което има безочливостта да искара *люжа* (низка дума за устата на единъ благороденъ Англичанинъ) това, което знаятъ че е истина и самитъ дѣца. Но вий сторихте твърдъ добръ че не рачите да влѣзвате въ пренирия съ тѣзи журнали. Българската публика са гнуси отъ всѣка неприлична препирия, съ каквато обичатъ да я хранятъ особито редакторитъ на *Напрѣдъкъ*.

Доволно е дѣто вий исказвате сѣщностъта на нѣщата; има хора, които сждѣтъ, които познаватъ у кого е правдата, а у кого кривдата.

ПРИЗРѢНЪ, 12 Юлия, 1875. — Преди време вий писахъ отъ Битоля за гръцката и сѣрбската пропаганда. По поводъ на члена ви за едно главно българско училище въ Сръдецъ,

азъ пакъ са заземамъ да ви пишж нѣщо, за-щото ако може са осѣществятъ вашия проектъ и тури въ дѣйствиe, неще остане безполезенъ и за нашия народъ въ много отношения. Вие сте много сполучили въ избора на мѣстото дѣто трѣбва да са нареди и въздигне тоя храмъ на науката, на свѣтлината. На западъ отъ Сръдецъ християнското население, което е славянско, трѣбва да са просвѣти, трѣбва да са събуди отъ латарическия сънъ на невѣжеството. Това население, казвамъ, което е славенско, а не са знае отъ каква е народностъ, трѣбва да са научи и да му са каже че то е българско. Овремѣ трѣбва да противостоятъ на сѣрбската пропаганда, която е вече захванала да пуца ятки коренѣ по тия мѣста и единъ денъ, не е чудно, ако се така ние стоимъ хладнокрѣвни, да не посърби тия мѣста и да не осѣществятъ плановѣтъ на Милошъ-Милоевича. Като мравѣе кръстосватъ апостолитъ на тая пропаганда и тия употребяватъ всѣкакви сръдства за постиганъето на своитъ цѣли. *Напрѣдъкъ* ви заповѣда отъ Битоля: сега пакъ ви евявамъ, че непростанно тука книги са раздаватъ даромъ на населението, испратени отъ Българъ. Азъ са чуджъ какъ тая пропаганда е могла да повлияе и предъ нѣкои отъ управителитъ, които поработватъ за нейна полза. Научавамъ са, но неможъ още да потвърджъ, че учителя български въ Враня билъ изваденъ отъ мѣстния управителъ по интригитъ на пропагандата. Ако това е наистина, намъ е жално. Но въ сѣщото време питаме: защо стои и за каква е работа българския владика въ Скопиа? Той не трѣбваше ли да запази учителя, който, както съмъ увѣряватъ, невинно е изгоненъ? (Тая седмица пристигна въ града ни г. Н. Шишеджиевъ, българския учителъ въ Враня, но ний още не сме са видвали съ него. В. Ур.)

Ето защо е потребно безъ никакво отлаганье да са нареди частъ по-напрѣдъ училищѣ въ Сръдецъ, което да разпрѣва свѣтлинитъ по тия мѣста. Населението въ Призрѣнъ, Дебръ, Прищина, Ипекъ, Дяково е съвсѣмъ невѣжо; то трѣбва да са свѣсти. По тия мѣста трѣбва да са отваржтъ училища и да са снабдятъ съ книги и учители даромъ. Българския печатъ всекога е ималъ на око и зачазвалъ южнитъ мѣста, но азъ съмъ позналъ стремленията на Българитъ отъ Солунско, Битолско, Сѣрско и други мѣста. Макаръ и да теглжтъ отъ Гръцитъ, но тѣ вече нема да са погрѣчатъ; тѣ си сж Българи и Българе ще си останатъ. Ний трѣбва да обърнемъ погледитъ си къмъ това население, за което ви говорихъ, за населението отъ Нишъ, Призрѣнъ, Дебръ, и прч., което, по причина на еднородностъта, лесно ще може да са посърби. Ако сме хора и Албанцитъ отъ Горня Албания, които четжтъ и пишжтъ сѣ по славенски (въ келиитъ са преподава псалтиръ часословъ червенословъ), ние ще можемъ да привлечемъ къмъ насъ си, защото тѣ поне са казватъ по итъкога че сж Бугари. (Ний не сме си съгласни съ тая послѣдня мисль на дописника си; хеле ний нашето си да запазимъ, че тогава да посѣваме на чуждоту! В. Ур.)

Гръцкитъ силлогоси отъ Цариградъ и Атина умѣха да погрѣчатъ всекога южна Албания; ние са негржимъ да отворимъ очитъ на тия които ни сж братъ и да имъ покажемъ че сж Българи, а не Сѣрби. Ние нема да правимъ прозелитизмъ, а само ще извършимъ една човѣколюбива длжностъ, която ни са налага отъ времето, отъ вѣка въ който живѣемъ.

Албанцитъ нема вече да са свѣстятъ и съединжтъ да станатъ единъ народъ. Тоскитъ са учжтъ гръцки и казватъ са Еллини; Гегитъ са учжтъ български и казватъ са Бугари. Само Миридитъ (католици) сж които четжтъ на албански нѣкои молитви, напечатани съ латински букви отъ доминитъ имъ, но и тѣ единъ денъ ще са слѣжтъ и изгубжтъ въ по силния елементъ.

Всичко що ви изложихъ до тукъ е частно мнѣние мое, което не можъ да наложж никому; всякой е свободенъ да мисли и да работи. Но азъ повтарямъ да поддръжа мнѣнието си, че главното училище трѣбва да бжде въ Сръдецъ. Когото боли сръдцето за народа си, нека мисли защо. Ако искамъ да станемъ народъ, какъвто трѣбва да станемъ, ние трѣбва да имаме едно сръдище, една народна станица.

Азъ ще забиколж на-скоро и Шкодра; отъ дѣто щж ви пишж пакъ, като изучж по-отблизу состоянието на населението въ града и по селата.

Старокатолиците сж зовѣтъ всички ония, които сж са прогласили противопогрѣшимостта на папата и които искатъ да очистятъ вѣрата отъ голѣмитъ суевѣрия, отъ дебелитъ предразсѣдци и отъ нелѣпнитъ притурки, съ които сж я украсили отпослѣ различни папи и други свети отци. Главатаря и първия предводителъ на Старокатолицитѣ е Делингеръ. Въ програмата на тѣхнитъ дѣйствиа влиза йоще и опитването да се сбержтъ въ едно всички части на човѣчеството, които сж разпосѣдени на различни черкови и вѣри. Съ тая послѣдняя чина, минувалата година се лѣрка една конференция (състанѣкъ, сборъ) въ Бонна. И за тая година пакъ на 29 т. м. Старокатолицитѣ ще се сбержтъ по приканата на Делингера. Мнозина православни щѣли да присѣтствуватъ. Икуменическата Патриархия е испроводила двама представители. Българската митрополия е опредѣлила единъ. Нѣкои си искатъ да кажѣтъ че той е архимандритъ Сава. — Цѣльта на новия състанѣкъ става ясна най-добрѣ отъ писмото съ което Делингеръ е поканилъ гоститѣ си. Ето що говори това писмо:

«Преминалата година са държа конференция въ Бонна между православнитѣ членове на руската Черкова на грѣцката и на английската, съ цѣлъ да се уравни и приготви пѣтя, който би ни извелъ до единство на главнитѣ догмати на вѣрата — единство, чрезъ което би могло да се припознае отъ двѣтъ страни черковно братство и черковно съединяване. Богословцитѣ, които сж представлявали Германия на тая конференция, принадлежатъ на оня дѣлъ отъ Католическата Черкова, който не припознава ватиканския съборъ и новитѣ догмати на непогрѣшимостта и неограниченото главатарство на папата. Споредъ тѣхъ, православната черкова е *правата черкова*, която е одържала апостолското наслѣдство и която днесъ представлява единъ дѣлъ отъ великата апостолска първобитна дружина. Колкото за догматическитѣ разлики, които би могли да поникнѣтъ измежду тия нѣмски богослови и богословитѣ на православната черкова, то мислимъ, че лесно ще имъ са намѣри пояснението, което би задоволило и двѣтъ черковни дѣла, и което би довело до възстановяване на онова черковно единство, което е съществувало преди дванадесетъ столѣтия. За това ний смѣтаме таягодишната конференция да я държимъ пакъ въ Бона, около полвината на идущия августъ, и ний ще са имаме за честити ако видимъ въ тая конференция представители и отъ цариградския патриархатъ. Пѣхнитѣ разноски, за да не би да спрѣтъ отъ желаньето имъ ревностнитѣ, нѣколко знатни Ингелизи ще поддържатъ пѣхнитѣ.»

Какъ да са тѣлкува отиваньето на сѣрбекия князъ Милана въ Виена сега, когато въ Сѣрбия се ставатъ изборитѣ за Скупщината? — Това ще са разбере скоро, казва *Курие д'Орианз*. Телеграфа ни вѣсти, че княза пѣтува никогнито. Може-би причината на това пѣтуване да са потърси въ смущенията въ Хер-

цеговина, които сж потрѣбвали една лична срѣща на сѣрбекия князъ и на австроунгарския императоръ. Но чудното е дѣто князъ Миланъ оставя столицата си тогава, когато ще ставатъ изборитѣ, за които неговото присѣтствие е потрѣбно.

Наистина партиитѣ развиватъ въ Сѣрбия голѣма дѣятелностъ предъ видъ на изборитѣ и на сбираньето на новата народна скупщина, която ще бѣде на 17-й Августъ. Твърдѣ мѣчно е за сега да са опредѣли, коя отъ тритѣ партии — защото три сж партиитѣ въ Сѣрбия — ще да нанесе побѣдата въ избирателната борба.

Ето върху тоя предметъ свѣдѣнията, които публикува *Кореспонденз Унгроаз*:

«*Сѣрпанцелната* партия, турена подъ управлението на г-да Мариновичъ и Груичъ, обнародва една забѣлѣжителна програма, въ която тая партия явява, че Сѣрбия желае запазването на мира и иска да има най-добритѣ отношения къмъ съседнитѣ държави. Тя ще са погрижи да придобие довѣрието на великитѣ сили и ще употреби силитѣ си за осъществление на новитѣ установления.

«*Свободолубивата* партия на която предводителъ са показва г. Ристичъ, са съставлява по-голѣмата частъ отъ елементи принадлежащи на охолнитѣ класове; тая партия има голѣмъ почитъ въ Княжеството, и не ще никакъ да преобърне съществующия днесъ редъ въ Сѣрбия. Тя са стреми само да распространи автономията на Сѣрбия безъ да прибѣгне за това до революционни средства.

«*Радикалната* партия слѣдва единъ съвсѣмъ противоположенъ пѣтъ. Тя мечтае да предизвика колкото е възможно по-скоро една война противъ Турция, а въ сѣщото време една революция вътрѣ въ Сѣрбия.

«Сѣрбекия народъ въобще са види, че одобрява военнитѣ стремления на радикалната партия, до като предлежи за една война противъ Турция; но, отъ друга стѣрна, социалистическитѣ и коммунистическитѣ идеи, които съставляватъ основата на радикалната програма, не сж въобще, по вкуса на сѣрбското висшегласие.

«Никой не може йоще да предвиди исхода на избиранията, защото характера на сѣрбекия народъ е много легкъ, и лесно е да са увлекатъ масситѣ съ слова и съ възлунвания.

«Впрочемъ, новото пѣтуване на княза Милана направи добро впечатление въ Сѣрбия и сѣхранителнитѣ са надѣятъ, че ще иматъ вишегласието и въ бѣдната скупщина.»

Както са вижда, румунското правителство не са безпокои твърдѣ отъ положението си. Княза е отишълъ да премине нѣколко дена отъ лѣтото въ единъ монастырь; министра на войската е испратенъ съ мисия въ Русия; министритѣ на правосѣдието и на черковнитѣ работи сж зели воля да отидатъ на разходка, както и нѣкои отъ по-високитѣ офицери на войската. Но при всѣчко това, оппозицията са движи много откакъ са е слѣла въ една партия, подъ названье: *свободна народна партия*.

Румунскитѣ вѣстници обнародватъ на послѣдне декларации отъ нѣкои граждани, които вѣставятъ че не щѣтъ вече да плащатъ данѣцитѣ, освѣнъ ако ги

насилятъ на това. Единъ вѣстникъ, отъ партията на свободнитѣ, е премѣстилъ писалището си въ една голѣма къща, дѣто ставатъ често събирания отъ многобройни присѣтствующи. Но, казватъ, че това движенье е съвсѣмъ мѣстно, като притурятъ че политическото благоразумие и патриотизма на Румунитѣ ще ги отстранятъ отъ всѣчко, което би могло да предизвика нѣкое чуждо намѣсване.

РАЗНИ РАБОТИ.

Вулканитѣ въ Исландия сж направили на послѣдно такива изхвърляния, върху които срѣщаме нѣкои подробности въ вѣстникитѣ. Феномена е траялъ отъ 20 до 24 Априлия и са е разгледалъ съ внимание. Сѣлѣдали, че камъни били хвърляни на такава чудесна височина щото за да паднѣтъ на земята трѣбало 45 секунди. Единъ катъ лава е премѣрена и смѣтнали че тя била дълбока до 2000 мет. и дълга до 30 километра. Сѣщо измѣрили мѣстото, което било покрито съ пѣськъ; намѣрили че пѣська покривалъ много стотини четвъртити километ. Като пресмѣтнали срѣдната дебелина и плътностъ на тия вещества, узнали съ слисване, че за една заранъ само вулкана избѣлвалъ пѣськъ, който тежалъ 3,500,000 тоннове безъ да са смѣта всѣчко, което вѣтровѣтъ сж завлѣкли по морето къмъ скандинавския полвинъ-островъ.

НЕКРОЛОЗИ.

На 23 Юния страннитѣ ученици въ Габрово сж испроводили една твърдѣ злополучна жертва. Другаря имъ Иванчо Славовъ изъ Казанлъкъ, тогава, когато са готвялъ да си отиде въ родното си мѣсто подиръ годишнитѣ испити, са удавилъ въ габровската рѣка, дѣто отишълъ да са къщи съ нѣколко другари. Нѣкои си поради тоя случай натякватъ на учителитѣ и надзирателитѣ на пансиона, които не държели строга дисциплина. Да вѣрваме ли?

На 2 Юлия Янко А. Мусевъ, родомъ изъ Татаръ-Пазарджикъ, ученикъ въ Габровското училище, е умрялъ на 16 годишна възраст.

Съученицитѣ на покойния жалеятъ твърдѣ много смъртта на своя младъ и зеленъ другаръ.

ВѢСТИ.

Превелъ съмъ на български слѣдующитѣ двѣ книжки, съчинения на А. Иванова:

1-о *Разкази за земния животъ*, които обематъ статийкитѣ: I. кой живѣе на земята; II. Минералния животъ; III. Растителния животъ и IV. Животинския животъ.

2-ро *Разкази за човѣческиа животъ*, които съдържатъ: I. За разнитѣ вѣри; II. За разнитѣ науки; III. За разнитѣ искусства; IV. За разнитѣ правителства; V. За разнитѣ съловия. VI. За разнитѣ покѣщеници; VII. За разнитѣ войни и земли; VIII. Каква е ползата отъ тѣзи науки.

Първата отъ тѣзи книжки може да стане три печатни листа, а втората — четири.

И двѣтъ сж написани така популярно и редовно щото запознаватъ първоначални по единъ най-лесенъ начинъ съ природната и съ обществената или политическа история. Тѣ могатъ да послужатъ и за читанки въ училищата, и за прочитъ въ къщи.

Ако нѣкоя книгопродавница или друго частно лице желае да ги напечата нека са отнесе направо до мене чрезъ администрацията на *Денъ* или до Българската Книгопродавница «Промисление» въ Цариградъ.

25 Юлия 1875.

С. С. Бобчевъ

Учителъ, който е свършилъ петъ класа въ едно средно заведение, търси мѣсто; която община има нужда, нека са отнесе въ Плевенъ до сѣщия: Д. Ц. Коцовъ.

Г-нъ А. Франгъ вѣставя на читающата публика и на помоществователитѣ за книгата «Вънецъ на българската муза», че тя е издѣла вече отъ печатъ.